
Aplikačné problémy trestných činov proti životnému prostrediu v policajnej praxi

---

Prezídium Policajného zboru
úrad kriminálnej polície
odbor odhaľovania nebezpečných materiálov a
environmentálnej kriminality

mjr. Mgr. Ondrej Koporec

Cieľ

Predstavenie problémov a návrhy ich riešenia

Štruktúra prezentácie

- ❑ Všeobecné problémy pri odhaľovaní, skrátanom vyšetrovaní a vyšetrovaní trestných činov proti životnému prostrediu
- ❑ Problémy
  - ❑ aplikácie všeobecných ustanovení Trestného zákona
  - ❑ aplikácie skutkových podstát jednotlivých trestných činov
- ❑ Problémy aplikácie ustanovení Trestného poriadku v skrátanom vyšetrovaní a vo vyšetrovaní trestných činov proti životnému prostrediu

---

Všeobecné problémy pri
odhaľovaní, skrátrenom vyšetrovaní a
vyšetrovaní trestných činov proti
životnému prostrediu

Vysoká latencia

- Nízka vedomosť o existencii trestných činov proti ŽP
  - Verejnosť
  - Orgány verejnej správy
- Odmietanie trestných oznámení
  - Neznalosť
  - Neochota
    - Zložitá právna úprava
    - Finančne a časovo náročné dokazovanie
    - Štatistika & „Mliečna liga“
  - (Korupcia)
- Neoznamovanie trestných činov

Odborná náročnosť problematiky

- Zložitosť právnej úpravy
    - Množstvo právnych predpisov

  - Nedostatok odborných skúseností
    - Nepravidelný a často ojedinelý výskyt
    - Nerešpektovanie špecializácie
    - Personálna fluktuácia

  - Nedostatočná spolupráca s inými štátnymi orgánmi
    - Nevedomosť o existencii príslušných orgánov
    - Nízka kvalita odbornosti orgánov verejnej správy
    - Viacero zainteresovaných orgánov a prekrývanie ich pôsobnosti
-

Náročnosť odhaľovania a vyšetrovania

- Komplikované zisťovanie a zaistovanie dôkazov
  - Špecifiká miesta činu pri trestných činoch proti životnému prostrediu
  - Potreba prítomnosti expertov
    - Znalec
    - Odborný konzultant
- Časová a finančná náročnosť
  - Znalecké posudky
- Dodatočné legalizácie činností príslušnými orgánmi

Problémy aplikácie všeobecných ustanovení Trestného zákona

Materiálny korektív

Nejde o prečin, ak vzhľadom na

- spôsob vykonania činu,
- jeho následky,
- okolnosti, za ktorých bol spáchaný,
- mieru zavinenia a
- pohnútku páchatel'a

je jeho závažnosť nepatrná.(§ 10 ods. 2 TZ)

Zneužívania materiálneho korektívu

- Využívanie pri
  - odmietnutí
  - zastavení trestného stíhania

- Použitie pri splnení, čo i len jednej podmienky bez ohľadu na
  - motív páchatel'a
  - rozsah protiprávneho konania
  - spôsobenú škodu

Prezumpcia znalosti právnych predpisov verzus zavinenie z nedbanlivosti

O všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná. (§ 2 zákona č. 1/1993 Z. z.)

Prezumpcia znalosti právnych predpisov verzus zavinenie z nedbanlivosti

Trestný čin je spáchaný z nedbanlivosti, ak páchatel'

- a) vedel, že môže spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí, alebo
- b) nevedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, hoci o tom vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol.

(§ 16 TZ)

Zneužívania zavinenia z nedbanlivosti

- ❑ Využívané pri
  - ❑ odmietnutí
  - ❑ zastavení trestného stíhania

- ❑ Argumentácia
  - ❑ Páchatel' nevedel, že svojim konaním porušuje zákon.

Problémy aplikácie skutkových podstát jednotlivých trestných činov

---

Ohrozenie a poškodzenie životného prostredia - § 300 TZ – § 301 TZ

- ❑ Vydanie životné prostredie do nebezpečenstva vzniku škody
  - ❑ Nevyžaduje sa spôsobenie škody
  - ❑ Preukázanie, že mohlo dôjsť k spôsobeniu škody
    - ❑ Odborné vyjadrenie
    - ❑ Znalecký posudok
- ❑ Vydanie iného do nebezpečenstva ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti
  - ❑ Vypúšťanie karcinogénnych látok do životného prostredia verzus ťažká ujma na zdraví

Neoprávnené nakladanie s odpadmi - § 302 TZ

- Nevyžaduje sa úmyselné zavinenie
  - Od 1. 9. 2015 stačí zavinenie z nedbanlivosti

- Nakladanie nie je len zneškodňovanie a ukladanie odpadov

Nakladanie s odpadmi

Za nakladanie s odpadmi sa na účely tohto zákona považuje zber, preprava, vývoz, dovoz, zhodnocovanie, zneškodňovanie a ukládanie odpadov.
(§ 131 ods. 2 Trestného zákona)

Neoprávnené nakladanie s odpadmi - § 302 TZ

- ❑ Nevyžaduje sa spôsobenie škody na životnom prostredí
  - ❑ Postačuje ak niekto nakladá s odpadmi v rozpore s VZP v malom rozsahu

---

Rozsah

- ❑ cena, za ktorú sa odpad v čase a v mieste zistenia činu obvykle zbiera, prepravuje, vyváža, dováža, zhodnocuje, zneškodňuje alebo ukladá, a
- ❑ cena za odstránenie odpadu z miesta, ktoré na jeho uloženie nie je určené. (*§ 124 ods. 3 druhá veta Trestného zákona*)

Všeobecne záväzné právne predpisy

- zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch. a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov
- nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009, ktorým sa ustanovujú zdravotné predpisy týkajúce sa vedľajších živočíšnych produktov a odvodených produktov určených na ľudskú spotrebu
- Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní (čl. 4 ods. 3: „Zmluvné strany považujú nezákonnú prepravu nebezpečných odpadov alebo iných odpadov za trestný čin.“)

Neoprávnené nakladanie s odpadmi - § 302 TZ

- ❑ Vydanie životného prostredia do nebezpečenstva vzniku väčšej škody (§302 ods. 2 TZ)
- ❑ Spôsobenie škody – súbeh s § 300 alebo § 301 TZ
- ❑ Vydanie iného do nebezpečenstva ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti
  - ❑ Nebezpečné odpady
  - ❑ Preukázanie
    - ❑ Odborné vyjadrenie
    - ❑ Znalecký posudok

Nebezpečné odpady

Nebezpečné vlastnosti:

1. výbušnosť
2. oxidovateľnosť
3. vysoká horľavosť
4. dráždivosť
5. škodlivosť
6. toxicita
7. rakovinotvornosť
8. leptavosť
9. infekčnosť
10. vývojová toxicita
11. mutagénnosť
12. pri styku s vodou, vzduchom, kyselinou uvoľňujú toxické alebo veľmi toxické plyny
13. akýmkoľvek spôsobom po odstránení spôsobujú uvoľňovanie inej látky, ktorá môže mať niektorú z vyššie uvedených vlastností
14. ekotoxicita

Neoprávnené nakladanie s odpadmi - § 302 TZ

- ❑ Vydanie životného prostredia do nebezpečenstva vzniku väčšej škody (§302 ods. 2 TZ)
- ❑ Spôsobenie škody – súbeh s § 300 resp. § 301 TZ
- ❑ Vydanie iného do nebezpečenstva ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti
  - ❑ Nebezpečné odpady
  - ❑ Preukázanie
    - ❑ Odborné vyjadrenie
    - ❑ Znalecký posudok

Porušovanie ochrany vôd a ovzdušia - § 303 a § 304 TZ

- Od 1. 9. 2015 sa nevyžaduje následok
  - vydá iného do nebezpečenstva ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti
  - spôsobí nebezpečenstvo vzniku značnej škody

- V prípade nedostatočnej výšky preukázanej škody
  - Možné spáchanie trestného činu podľa § 300 resp. § 301 TZ

Porušovanie ochrany rastlín a živočíchov - § 305 ods. 1 TZ

- Nevyžaduje sa úmyselné zavinenie
  - Od 1. 9. 2015 stačí zavinenie z nedbanlivosti

- Správne druhové určenie
  - Odborné vyjadrenie
  - Znalecký posudok
  - Zaujatosť miestnych „odborníkov“

Porušovanie ochrany rastlín a živočíchov - § 305 ods. 2 TZ

- ❑ Neustálené uplatňovanie materiálneho korektívu

- ❑ Neskúmanie recidívy
  - ❑ Spáchanie činu potom, čo bol páchatel' v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený alebo bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch postihnutý
  - ❑ Okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby

Porušovanie ochrany rastlín a živočíchov - § 305 ods. 3 TZ

- Nevyžaduje sa úmyselné zavinenie
  - Od 1. 9. 2015 stačí zavinenie z nedbanlivosti

- Správne druhové určenie
  - Odborné vyjadrenie
  - Znalecký posudok
  - Odborný konzultant

- Chov v rozpore so VZP
  - Chov bez dokladov
  - Nemožnosť preukázania nelegálneho nadobudnutia

Porušovanie ochrany stromov a krov -

§ 306 TZ

- ❑ Rozdiel medzi drevinou a stromom alebo krom rastúcim na lesnom pozemku
  - ❑ Drevina
    - ❑ Spoločenská hodnota (zákon č. 543/2002 Z. z).
  - ❑ Strom alebo ker rastúci na lesnom pozemku
    - ❑ Hodnota efektov mimoprodukčných funkcií lesa (zákon č. 326/2005 Z. z.)
- ❑ Vydávanie povolení na výrub drevín podľa osobitných predpisov
- ❑ Opomenutie majetkovej škody a poškodených, ktorým bola škoda spôsobená

Pytliactvo - § 310 TZ

- Nenahlasovanie prípadov v snahe neznížiť počty ulovených kusov
- Problematické odborné vyjadrenia poľovných hospodárov
- Osoba s osobitne uloženou povinnosťou chrániť životné prostredie
  - Poľovník
  - Rybár
- Opomenutie súbehu s § 305 ods. 1

Nedovolená výroba a držanie jadrových materiálov, rádioaktívnych látok, vysoko rizikových chemických látok a vysoko rizikových biologických agensov a toxínov- § 298 TZ

- ❑ Nemožnosť uplatnenia materiálneho korektívu pri úmyselnom zavinení od 1. 9. 2015
- ❑ Pre naplnenie skutkovej podstaty sa nevyžaduje spôsobenie následku resp. ohrozenia

---

Problémy aplikácie ustanovení
Trestného poriadku v skrátrenom
vyšetrowaní a vo vyšetrowaní trestných
činov proti životnému prostrediu

Vykonávanie dokazovania pred začatím trestného stíhania (§ 196 ods. 2 TP)

- Ak prokurátor alebo policajt po prijatí trestného oznámenia zistí, že je potrebné ho doplniť, doplnenie vykoná
  - výsluchom oznamovateľa alebo poškodeného alebo
  - vyžiadaním písomných podkladov od oznamovateľa alebo od inej osoby alebo orgánu

- Prokurátor alebo policajt môže
  - vypočúť osobu, ktorú na základe trestného oznámenia alebo iného podnetu je potrebné vypočúť k okolnostiam nasvedčujúcim, že mala spáchať trestný čin.

Vykonávanie dokazovania pred začatím trestného stíhania (§ 196 ods. 2 TP)

- ❑ Ak prokurátor alebo policajt po prijatí trestného oznámenia zistí, že je potrebné ho doplniť, doplnenie vykoná:
  - ❑ výsluchom oznamovateľa alebo poškodeného alebo
  - ❑ vyžiadaním písomných podkladov od oznamovateľa alebo od inej osoby alebo orgánu ...

- ❑ Prokurátor alebo policajt môže
  - ❑ vypočúť osobu, ktorú na základe trestného oznámenia alebo iného podnetu je potrebné vypočúť k okolnostiam nasvedčujúcim, že mala spáchať trestný čin.

Vykonávanie dokazovania pred začatím trestného stíhania (§ 196 ods. 2 TP)

- Vykonanie „obhliadky miesta činu“
- Vykonanie výsluchov svedkov
- Odmietnutie trestného oznámenia
  - Skresľovanie štatistík
  - Ujma na právach poškodených

Poškodený

Škoda pri trestných činoch proti životnému prostrediu (§ 124 TZ)

- ekologická ujma a
- majetková škoda
  - ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom
  - náklady na uvedenie životného prostredia do predošlého stavu.

Poškodený

- osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody. (§46 TP)

Poškodený

- Oprávneným zo spôsobenej ekologickej ujmy je štát (§ 27 ods. 3 zákona č. 17/1992 Zb.)

- Oprávneným zo spôsobenej majetkovej ujmy
  - Každý komu ujma vznikla
    - Vlastník pozemku
    - Užívateľ poľovného alebo rybárskeho revíru

Rozhodovanie na základe nedostatočne vykonaného dokazovania

- Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. (§ 2 ods. 10 TP)

  - Problémy
    - Prehliadanie skutočností, ktoré „komplikujú“ vykonávané dokazovanie
    - Snaha o preukázanie toho, že sa skutok nestal alebo nie je trestným činom
    - Opomenutie zisťovania
      - Pohnútky páchatel'a
      - Ekologickej alebo majetkovej ujmy
      - Recidívy
      - Príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie
-

Výsluch

- ❑ Zastráňovanie svedka možnými následkami v prípade, že sa nepreukáže vina páchatel'ovi
- ❑ Kapciózne a sugestívne otázky
- ❑ Nezachytenie presného obsahu výpovede
  - ❑ Prepísanie obsahu výpovede vlastnými slovami spojené so skreslením uvádzaných skutočností

Finančné vyšetovanie

- Zistenie majetkových pomerov páchatel'a
  - Hnutel'ny a nehnuteľny majetok
  - Majetkové práva
- Zistenie legálnych príjmov páchatel'a v posledných rokoch
  - Daňové priznania
- Zistenie príjmov z trestnej činnosti
- Zaistenie majetku
  - zodpovedajúceho nelegálnemu príjmu a
  - presahujúceho legálne príjmy

Zaistenie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti

- Zaistenie majetku nie je trestom
- Zabezpečenie nároku poškodeného na náhradu škody
- Potrestanie páchatel'a na najcitlivejšom mieste

Výška trestu

Náklady dokazovania

- Mzdy osôb podieľajúcich sa na dokazovaní
  - Poverený príslušník, resp. vyšetrovateľ
  - Kriminalistický technik
  - Prokurátor
- Znalecké posudky a odborné vyjadrenia
- Svedočné

Náklady na ťarchu spoločnosti s minimálnou účasťou páchatel'a

---

Ďakujem za pozornosť

Prezídium Policajného zboru
úrad kriminálnej polície
odbor odhaľovania nebezpečných materiálov a
environmentálnej kriminality

mjr. Mgr. Ondrej Koporec

Tel.: 80 50 253

Mob.: +421 918 800 375

e-mail.: ondrej.koporec@minv.sk